

Prenumeratę przyjmują:

Zamiejscowa: Administracja „Nowej Reformy” i wszystkie urzędy pocztowe; miastowa: Administracja „Nowej Reformy”, — Boro dzienników „Ruch” (dawniej J. Hożasa i A. Salomonowej), ulica Szczepańska 1. 9; — Biuro dzienników Marjanna Hupczyka ul. Jagiellońska 1. 7.

Zamiejscowa prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: We Lwowie Biora dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21; S. Sokółowski, ul. Trzeciego Maja 5. W Jarosławiu J. Soszyński. — W Tarnobrodzie M. Ruckach. — W Wiedniu Herman Goldschmid (sprzedaż oddzielnych numerów) i Wolzelski 6. — M. Dakes Nachfolger, Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie a. M., Berlinie, Lipsku, Bazylii i Wrocławiu). — R. Mosse, (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek, Wollzeile.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy” za opłatą od miesiąca wiersza nonpareilowego za raz Mk 10.—. Do numeru niedzielnego i świętecznego oraz za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — Nekrologi 20 Mk za miesiąc wiersza. — Nadane: 1) — od wiersza nonpareilowego. — Głosy publiczne po Mk 40.— od wiersza. — Na pierwszej stronie 60 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 5 Mk od słowa. Ogłoszenia zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100%, drożej. Załączniki do „Nowej Reformy” (prospekty, cykliczne ogłoszenia i t. p.) przyjmują się wolle umowy.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma” wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	2100 Mk	1050 Mk	525 Mk	175 Mk
z odnośnikiem do domu	2280 „	1140 „	570 „	190 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	2400 „	1200 „	600 „	200 „
W innych państwach	3000 „	1500 „	750 „	250 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy” w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. sw. Anny 1. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572.

Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 140.956.

Wzrosty i ogłoszenia (inseraty) Redakcja nie zwraca.

We Lwowie sprzedają numerów po 8 Mk: w Biurze dzienników S. Sokółowskiego, ulica Trzeciego Maja 1. 5 i w Biurze Płonia, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 8 Mp.

POSZUKUJE SIĘ

lokali na bank w śródmieściu.

Zgłoszenia przyjmuje Administracja „Nowej Reformy” pod: Nr 3985.

Waluta.

Kraków, 22 lipca.

Podstawą wszelkich rozważań o wartości naszej waluty muszą być cyfry, dotyczące emisji papierowego pieniądza i zadłużenia skarbu państwa. Bardzo przejrzyste i umiarkowane zestawienie znajdujemy w ostatnim numerze lwowskiej „Gazety Bankowej”, dokonane przez p. Witolda Gessnera. Statystyka ta czepnie przybliża cyfry.

Emisja biletów bankowych wynosiła w dniu 11 listopada 1918 r. więcej w dniu wydruku niż 1,493 mil. mp. Dnia zaś 31 grudnia 1919 r. wynosiła dopiero 5,390 mil. mp. W ciągu pierwszych czterech miesięcy istnienia państwa polskiego wzrost emisji papierowych pieniędzy był więc jeszcze stosunkowo umiarkowany i pozostawał w pewnej relacji do teoretycznego przynajmniej bilansu płatniczego Polski. To też marka stała wówczas stosunkowo wysoko, różniła się jedynie od niemieckiej, tylko o kilka punktów szła za marką niemiecką.

Właściwa katastrofa finansowa rozpoczęła się dopiero w roku 1920. Kiedy formowanie wielkiej armii i śniadłe plany polityczno-wojenne zaczęły pochłaniać coraz większe stopy papierowej marki. W ciągu tego też roku emisja biletów bankowych, wzrastając w nierównomiernych skokach o 30 procent miesięcznie, wzrosła tak, że w dniu 31 grudnia 1920 r. wynosiła już 49,400 mil. mp., czyli wzrosła w stosunku do stanu emisyj z przed roku prawie dziesięciokrotnie.

Jest przy tem rzecz jasna wysoko charakterystyczną, że emisja zaczęła z niezmierną szybkością wzrastać dopiero po zakończeniu działań wojennych, że właśnie ostatnie miesiące ubiegłego roku, odznaczają się najwyższym wzrostem emisji. Potwierdza się tu znany fakt, że koszty wojny płaci się dopiero — po wojnie.

Rozmach w drukowaniu marek, wzięty w drugiej połowie ubiegłego roku, zmniejszył się wprawdzie stosunkowo w roku bieżącym, ale nie mniej dał rezultaty imponujące. I tak już w dniu 31 maja b. r. liczba marek wydrukowanych wynosiła 94,576 ml., czyli blisko dwa razy więcej, niż w ostatnim dniu grudnia r. z.

Stan równocześnie zadłużenia skarbu państwa w Krajowej Kasie Pożyczkowej przedstawia się następująco: Gdv w dniu 11 listopada 1918 r. wynosił na wszystkich 213 mil., to już w dniu 31 grudnia tego roku wzrósł do 6,825 mil., w ciągu roku 1920 podniósł się do 59,625 mil., zaś w dniu 31 maja b. r. wynosił 117,625 mil.

Z porównania stanu emisji do stanu zadłużenia skarbu, widzimy, że dług skarbu państwa jest stale wyższy, niż suma emitowanych banknotów, tudzież, że stosunek między wysokością tego długu a emisją, pozostaje stale mniej więcej w tych samych granicach procentowych, lecz ze wzrostem liczb bezwzględnych. Wynika

z tego niezbicie, że emisja nowych banknotów ma za przyczynę tylko i wyłącznie potrzeby państwa.

Rozważając okresy emisji pod względem ich stosunku procentowego, widzimy, że w pierwszym okresie samodzielnej gospodarki państwowej, t. j. od 11 listopada 1918 r. do 30 czerwca 1919 r., liczba emitowanych banknotów wzrosła tylko o 49 procent, w następnym okresie od 30 do 31 grudnia 1919 wzrosła już o 197 procent, w pierwszym półroczu 1920 r. wzrost ten wynosi 399 procent (wyprawa kijowska), w drugim półroczu 127 procent, w pierwszych pięciu miesiącach b. r. wynosił wzrost 91 procent, oczekiwac zaś można do końca b. r. wzrostu o dalsze 110 procent. Jak ten wzrost w cyfrach absolutnych wygląda, niechaj świadczy fakt, że w roku bieżącym miesięczna emisja nowych banknotów (5,790 mil.) wynosi więcej, niż rok temu wynosiła cała suma krążących banknotów.

Gardząc tych cyfr pozwala ustalić jako niewątpliwie następujące fakty: Przyczyna naszej nerwej walutowej jest niewątpliwie wzrost inflacji. Przyczyną zaś inflacji są rosnące zastraszające potrzeby państwa głównie na armię, maszyni biurokratyczną i koszty dyplomacji zagranicznej, które skarb państwa pokrywa pożyczkami, wypuszczając coraz nowo miliardy papierowych marek.

Jakie wobec tego narzucają się logicznie środki zaradcze? Oto dwa takie środki: 1) jak najdalej idąca redukcja wydatków państwa, 2) maksimum dochodów skarbu państwa. Potrzeba jednak rozumieć, że drugi środek bez zastosowania pierwszego, pozostanie z konieczności bezskutocznym. Jeżeli bowiem państwo nie zredukuje swoich wydatków, lecz w dalszym ciągu „okrywać” je będzie emisją papierowych pieniędzy, to żadnym systemem podatkowym nie okaże się skutecznym z tego prostego powodu, że wskutek wzrastającej inflacji, wartość wymienną marki, w której podatek będzie płacony, zawsze będzie niższa, niż była w chwili wymiaru danego podatku. Wskutek tego istnieć będzie ciągły deficyt i skarb, wyrzucający co miesiąc nowe miliardy papierowego pieniądza do obrotu, nie odzyska go z powrotem nigdy tyle, ile go potrzebuje na pokrycie swoich wydatków. Marka polska bowiem, zanim zatoczy krąg od emisji z Kasy państwowej do chwili powrotu do niej, straci swą wewnętrzną wartość w stałym stosunku do liczby marek świeżo emitowanych w czasie tego obrotu.

Z tego powodu w szeregu środków sanacyjnych dla naszej waluty na pierwszym miejscu muszą być postawione oszczędności samego państwa. I to oszczędności nie jakieś tam drobne, ale wielkie, heroiczne, równające się zdecydowanym amputacjom całych partii nad niemiernie rozrośniętej naszej maszyni państwowej. Bez tych oszczędności bowiem nie da się uniknąć nowych emisji papierowej marki, a wskutek tego nie osiągnie też nigdy punktu stabilizacji wartości tej marki, co jest pierwszym warunkiem skuteczności odpowiedniej polityki finansowej.

Jeżeli bowiem podatki będą płacone pieniądzem deprecjonującym się szybciej, niż same podatki mogą wpłynąć, a taki właśnie wypadek zachodzi wskutek ciągłych nowych emisji, to żadna, nawet najbardziej drażliwa, polityka podatkowa oczekiwanych rezultatów nie da. Przyczyni się ona tylko do spotęgowania zaburzeń w organizmie gospodarczym społeczeństwa, a skarbowi państwa nie pomoże, przeciwnie, zaszkodzi mu w ostatniej instancji, bo wskutek tych zaburzeń osłabi jeszcze bardziej sprawność gospodarczą społeczeństwa, na któ-

rej się w ostatniej instancji wszelka gospodarka państwowa opierać musi.

To mówią cyfry i najprósze z nich wnioski. Tymczasem widzimy, niestety, że Sejm suwerenny zamiast ograniczać wydatki państwa, uchwalił emitować nowo 50 miliardów marek. Na tej drodze ratunku nie znajdzie nasza waluta ani to wszystko, co się z każdorazowym jej stanem jak najściślej wiąże.

Działalność Ligi narodów na polu zwalczania epidemii w Polsce.

Warszawa, 22 lipca (PAT). Liga narodów dostarczyła Polsce za pośrednictwem p. White i komisarzy epidemiologicznych za amc 5.000 funtów szterlingów, to jest przy obecnym kursie marki za 561 milionów marek dwieście pięćdziesiąt kompletów łóżek dla 50 szpitali, 36 samochodów szpitalnych i ciężarowych wraz z częściami zapasowymi i około 20 wagonów żywności dla stacji uchodźczych, 500 kg. kamfor, 200 kg. chloru, 10 kg. salwarsanu, 12 wagonów trykotyżny i kilka tysięcy kompletów odzieży, obuwia, prześcieradeł, koszul, 12 mikroskopów itd.

Obecnie Liga narodów postanowiła wydatkować w Polsce na różne cele inwestycyjne, jak lazarety, szpitale itd. zakłady dezynfekcyjne. — Później przybędą jeszcze na cele powyższe przybory inwentar na budowę studzienki kwota marek 231 milionów na różne cele inwestycyjne.

Dla uwiecznienia tej akcji oraz dla uczczenia jej inicjatora odjeżdżającego z Polski, dr. White, głównego komisarza z ramienia Ligi narodów do walki z epidemiami w Polsce, pof. Haller z ramienia ministerstwa spraw zagranicznych wyjechał w dniu 20 lipca poźnalszemu śniadaniu w hotelu Polonia. Obecny był komisarz Ligi narodów pułkownik Gauthier, major Hugh, minister zdrowia publicznego dr. Chodźko, naczelny komisarz do walki z epidemiami prof. Godlewski, oraz z ministerstwa spraw zagranicznych pos. Haller, pos. prof. Afczenazy, pos. Zaleski i referent Kleczkowski. Toast wzniesł oprócz pos. Hallera pos. prof. Afczenazy, który podkreślił wybitną działalność Ligi narodów na polu zwalczania epidemii w Polsce za pośrednictwem jej szlachetnych delegatów. Dr. White podziękował w skromnych słowach po angielsku za hoźność.

USTAWA O WOLNYM HANDLU.

Warszawa, 22 lipca (Tel. w.) Dnijszy Dziennik uław Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 63 zawiera między innymi ustawę sejmową o wolnym handlu ziemiopłodami.

PODRÓŻ MARSZAŁKA FOCHA.

Warszawa, 22 lipca (Tel. w.) Jak wiadomo w miesiącu sierpniu przybywa do Pragi marsz. Foch. W kolach politycznych Parvya utrzymują, że program podróży marszałka Focha został rozszerzony i obecnie również Warszawę. — Ewentualny przyjazd marszałka Focha do Warszawy nastąpiłby w połowie sierpnia br.

Polsko-czeskie stosunki handlowe.

Praga, 22 lipca (PAT). Dzienniki dowiadują się, że minister handlu dr. Hutovec bawiący w Warszawie, powróci do Pragi w piątek. Ze względu na wprowadzenie w Polsce wolnego handlu toczy się bieżąco w Warszawie głównie rokowania w sprawie zawarcia wzajemnej umowy celnej. Po powrocie czeskiej misji handlo-

wej w Warszawie odbędzie się w Pradze natychmiast konferencja interesentów, pozem wyjeżdża do Polski misja ponownie w celu nawiązania konkretnych stosunków handlowych.

Praga, 22 lipca (PAT) Oficjalna „Cesko-Słowenska Republika” zamieszcza artykuł wstępny, zapinający się stosunkami polsko-czeskimi. „Cesko-Słowenska Republika” pisze, że wyjazd dr. Hutoveca do Warszawy jest pierwszym praktycznym rezultatem zmiany w czesko-polskich stosunkach, jaka nastąpiła po podróży ministra dra Benesza do Londynu i do Paryża i jaka objawiła się w enuncjacjach polskiego ministra spraw zagranicznych Skirmunta. Dr Benesz rwnocześnie z powołaniem do życia koncepcji nulej kategorie zabiega o połączenie podstaw pod nowe serdeczne stosunki do narodu polskiego. Nie była to praca zbyt łatwa, ponieważ trzeba było ustunąć wiele nieporozumień i niedowierzeń.

Minister Skirmunt oświadczył, że „dor ciezyński przystawiał uczucie hołosci w Polakow (Pewny Przyp. red.) Wobec tego nalezy stwierdzic, że to uczucie istnieje po obu stronach, że jednakże żaden spór inaczaj się nie kończy.

„Cesko-Słowenska Republika” pisze następnie, że po okazaniu się rezultatow podróży ministra Hutoveca do Warszawy nastąpi drugi etap pracy nad nowym ułożeniem stosunkow czesko-polskich i wtedy okaże się, czy stosunek ten zaniżony jest w polityce i przyjaźni. Wkońcu „Cesko-Słowenska Republika” zwraca się ostro przeciwko prasie i „Tribunie”, która jedna prawie z nim czeskiej zamieszcza artykuł nieprzychylny na temat stosunkow polsko-czeskich. Dziennik konstatuje, że prawda jest, iż Czechy podały pierwsze rękę Polakom do zgody, ponieważ chcą z Polską żyć przyjaźnie, jako z braterskim narodem słowiańskim.

Konferencja w kwestii rozbrojenia.

Waszyngton, 22 lipca (PAT). Myśl zwolnienia konferencji wstępnej w kwestii rozbrojenia została zanichana. Lloyd George oczekiwany jest na pewne na konferencji waszyngtońskiej.

JAPONJA ŻĄDA REWIZJI TRAKTATU LIGI NARODÓW.

Londyn, 22 lipca (East Express). Rząd japoński uważa, że traktat Ligi narodów jest już w kilku punktach przestarzały. Różne postanowienia traktatu nie godzą się z tendencjami Ligi narodów. Japonja postawi wniosek rewizji traktatu we wszystkich jego punktach.

Parlament włoski.

Rzym, 22 lipca (PAT). Na onegdajszym posiedzeniu Izby obruczone sprawę weryfikacji wyboru nowego ministra Pasqualina, przyczem przy głosowaniu ludowcy polaczyli się ze socjalistami. Współpracę te uważają dzienniki jako oznakę nowego przesilenia. Liberali domagali się jednolitej demokracji postanowili połączyć się z ludowcami z powodow taktycznych, do której to taktyki zbliżają się także agrarjusze.

BÓJKA W PARLAMENCIE WŁOSKIM.

Rzym, 22 lipca (PAT). Ag. Stefan. Komunistyczny deputowany Duntar sketykował onegdaj ostro w Izbie stanowisko karabinierow, zajmowane przez nich w stosunku do jeńcow politycznych. Podczas jego przemowienia fałszyć kilkakrotnie przerywali mu. Mielczy komunistami i fałsystami przyszło do ostrej wymiany słow, która doprowadziła wkońcu do bójki. Prezydent przerwał posiedzenie Tammitt jednak trwał dalej. Na miejsce lewicy rzucano

krzesło. Po rozpoczęciu ponownem posiedzenia wyraził premier De Nicola ubolewanie z powodu zajść. Bonomi oświadczył, że armja stoi poza granicami wszelkich spójny partyjnych. Minister wojny chwalił wlości oficerow i żołnierzy, specjalnie księcia Aortę i tych jenerałow, którzy doprowadzili armje do zwycięstwa.

Rekonstrukcja gabinetu w Bułgarii.

Z Sofji donoszą: Wewnętrzne tarcia w łonie gabinetu Stambolijskiego, a z drugiej strony ostre ataki opozycji z powodu przewległego stanu niekompletności gabinetu, spodywały z końcem czerwca ostateczny podział portfeili i mianowanie nowych ministrów. Ministerstwo wojny objął dotychczasowy minister spraw wewnętrznych, Aleksander Dimitrow; ministrem spraw wewnętrznych mianowany został dotychczasowy wiceprezydent Narodnego Sobranja, Konstantin Tomow; na ministra kolei, poczt i telegrafow, po ustąpieniu dotychczasowego ministra Atanasowa, powołany został dotychczasowy prezydent Narodnego Sobranja, Aleks. Kotew. Teke ministra spraw zagranicznych zachowanie nadal prezydent Stambolijski. Okol nowo powołani ministrowie pochodzą z partji ziemieledowców, byli nauczycielami ludowymi.

Wojna grecko-turecka.

Ateny, 22 lipca (PAT). Po 5-dniowej walce zdobyli Grecy Eskischer. Jen. Polmenabow wkroczył onegdaj do miasta. Liczba jeńcow jest bardzo wielka. Nieprzyjaciel cofa się w poplochu w kierunku na Angorę.

Rządowy projekt ordynacji sejmowej.

Warszawa, 18 lipca. Rada ministrów na ostatnim posiedzeniu zajmowała się projektem ustawy o ordynacji wyborczej do Sejmu, opracowanym przez min. spraw wewnętrznych.

Za podstawę tego projektu przyjęto dekret z 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu ustawodawczego, uwzględniając niektóre zmiany, wprowadzone przy wyborach z dniem 15 października 1920 r. i tendencjami Ligi narodów. Japonja postawi wniosek rewizji traktatu we wszystkich jego punktach.

Prawie wszystkie artykuły starano się idejować pod względem dokładności i jasności stylu. Postanowiono więc, że wybora powstania być przynajmniej od przedednia zarządzenia wyborów mieszkancom obwodu, a nie okręgu, jak przepisyje art. 12 konstytucji, gdyż niemożliwą jest rzeczą sporządzenie spisu wyborców według okręgow. Bardzo dokładnie opracowano artykuł, wyliczający kategorię pobawionych praw wyborczych, uwzględniając dotychczas obowiązujące prawodawstwa poszczególnych dzielnic. Dodano przepis, że w pewnym okręgu można kandydować tylko z jednej listy i że kandydaci muszą piśmiennie wyrazić swą zgodę na ubieganie się o mandat.

Najważniejszą innowacją jest nowy system podziału mandatow pomiędzy okręgi. Gdy przy poprzednich wyborach każdy okręg miał określoną liczbę mandatow poselskich, mniej wię-

O charakter narodowy w sztuce.

(Dokończenie)

Jednym z głównych rezultatow rewolucyjnej kultury był fakt, że oddał narodowość w sztuce polskiej uważaną była za przeżytek — za zbędne. Teraz poszło już, jak z płatkami. Monachjum i Paryż wkroczyły do naszej sztuki i wyrogowały to, co jest największą wartością dla każdego narodu: odrębny charakter. Słusznie kiedyś zauważył wobec mnie jeden z sparyżanialych kolegów: »Dziś się wszędzie żyje, jak w przedsiönku Parvya«. Słusznie — właśnie tylko w przedsiönku. Trzeba być sprawiedliwym. Na równi z importowaną sztuką, zjawiali się od czasu do czasu ludzie, którzy łączyli zdobyczą za granicą wiedza ze swojimi tematami. Z początku Pruszkowski — równocześnie z nim najjaśniejszy malarz ludu Tettnajer. Wó dzinowski, Salski, Zelenchowski, Wyspiński i kilku in. Na Polskę to za mało! Grono artystow w swoim czasie podjęło trudną robotę nad ornamentem ludowym i sztuką stosowaną, opartą na motywach ludowych, usiłując je związać z życiem. Wiele zrobili w tym kierunku, szkoda jednak, że to czynno zabieg nie rozwija się dalej.

Wszystko to było tylko próby, nie ma w tem wielkiej linji, która musi cały kraj, całe społeczeństwo obejmować. Od kiedy zaczęło się „parcie na zachód” po nowości techniki, zażemienieliśmy o podwalinach naszego życia. — Przeszły nam interesować stare miasta, nadzwyczajnie ciekawe, przestały nam interesować naszo kościelcy, nasze wieś i ich głębokie, pełne sensu życie. Malarze polscy nie interesują się barwnym ludem naszym, jego psychizmem wewnętrznym życiem, jego cierpieniami, jego ta-

dością, jak to czynią plastycy innych krajów. Malarze polscy nie widzą swoich ręk i życia na nich swoich lasów, odpustów, ryneków i życia przedmieścia. Sztuka ludowa u nas zosła teraz do namalowania uśmiechniętej dziewczulki i takiego chłopca. O innych teatralnych ludowych uienia mowy.

A mody tymczasem na Zachodzie zmieniają się jedna za drugą. Życie nie czeka. Gógala i Van Gogh zastąpił urodziwiek z „otrofi” Toad. Rousseaux — sturuzek dwiletant, pożał się Boże — rodukuwany przez kunstländerow. I ten odszedł. Zjawił się Sozan, a święci, Hiszpan Picasso w swym zwycięskim pochodzie — a więc kubizm — futurizm, Macdonald-Vreigt i Morgan Russel, głoszą kazania o synchronizmie, są jeszcze pascisci, ci może najwięksi filozofowie bo rzeczywiście „tout eas, tout las, tout posse!” Jakże w Polsce, która już przetrwała naturalistów, impresjonistów, kubistów... dlaczego nie spróbować tego jeszcze cieleba? — A więc dalej! Koszaliwie formo, robić niedo-ręczności, wierzać późno, że odkrywają się nowe jakieś drogi, kogoś czegoś uczy, pretensjonalnie nazywając bezformowość kompletną — formizmem. Nie zły dowcip! Ale biada z ten, że nie wiedzą ci panowie, że właściwy ojciec kubizmu i zsunieciej konstrukcji Sezan, stracił wzrok i dlatego koszałwil linje i kształty i przesadzał kolor. Stała się wielka tragedia. Wielki malarz — bo był nim przedtem — zaniewidział. Masy zaś, zasugostojowane, wzięły siebie samych na kawał, przyjmując chorobę i nieszczęście człowieka za genialno odkrycie. Ale pozostało pytanie, czy nam sądzono całe wielki kogoś naśladować bezmyślnie i nosić obcą maskę, „być pawiem i panem Europy?” Jak mówił Słowacki, Francuzi, Szwedzi, Belgowie, Moskale mają swój odrębny charakter, wszyscy — tylko nie my.

Teraz karta historii odwróciła się. Oczy Europy zwrócone na nas, a choć i nie zwrócono, być może. Europejczycy chcieli się bliżej przypatrzeć nowemu członkowi rodziny. I cóż zobaczył? Fałszywego Sezana, takiegoż Degassa, Renoira — słowem znowu swój Parvz tylko w gorszym gatunku, wszystko — tylko nie Polskę. Do czasow wojny światowej kursowały zdania, że sztuka jest międzynarodowa „sztuka dla sztuki”, ale po wojnie tej właśnie, wszyscy zaczęli cenić tylko swoją odrębność. Wartości przeceniano na nowo, nowe powojenne życie wskazuje nam, że czas, który obecnie przeżywamy, czas odrodzenia, jest tak doniosły, tak wielki dla nas zobowiązujący, że wylania się pytanie, czyby nie było wskazaniem zastanowienie się na chwile i zważywszy nasz dorobek dotychczasowy w skojarzeniu z działalnością terażniejszą i jutra najbliższego, pomyśleć, czy posiadając doświadczenie, osiągnięcia w innych, nie wypadaloby nam wglądnać głębiej w naszo „ja” wewnętrzne i czy nie byłby czas zacząć wyrębiać nowe, własne drogi, w rzeczywiście prawie niepojętych dziedzinach lasach naszego odrędnego kraju.

Korzystając zaś z obecnej nauki, jednak otrząsnąć się z tych wpływow, które razem z techniką przetrwały naszą twórczość malarską. Nie chodzi o jakies zaciśnienie się; ktoś pomyślił „polski temat i polski charakter obrazu”, to ciągle malowanie oberka lub chłopca w rogatycach z parciem piórkim. Nie! Można i marować naturę i portret i co chcecie, tylko trzeba koniecznie szukać swojej fizjognomii, swego własnego sposobu wykonania, szerszego stosunku do natury, lecz nie do cudzych obrazow. Naturalnie to nie jest tak łatwo. Be, choćby dla przykładu wziąć cytowaną tu ciagle sztukę francuską: tam każdy przez szeregi lat artysta choć poprzez głowę związany ze swymi proto-

plastami. Claret z Jean Fougot, Gaston la Touche i Geron z Wateaux i Laneret, Moris Denis z mirdziartystami średniowiecznymi. Nam zaś na wzór Matejki wypadnie pofatygować się, pójsć do kościolow, zankow, do chałupy ciotopolskiej i poszukać za naszymi prymtywami lub za fundamentem do naszego przyszego polskiego stylu. Jeżeli zaś nie znajdziemy, musimy sami wysilać się i tworzyć, aż go znajdziemy. Praca niewątpliwie wielka, ale tiena rady, oglądając się nie mamy na kogo. O ucieku i krepowaniu mowie już nie możemy. Jesteśmy wolni i możemy sami o sobie stanowić. Więc samodzielnie musimy uporeczywie rozpocząć poszukiwania swych, rodzimych dróg dla rodzimiej naszej o wybitnym naszym charakterze narodowym sztuki. A to jest możliwem.

Jako przykład może posłużyć triumfalny pochód Przybyszewskiego, w otęczeniu i blasku filozoficznych wywodow Nietschego i hasel międzynarodowej sztuki. To on nam opowiadał o wielkości erotomania Muncha i Vigelanda. Przymiwalimy te norwosko-niemieckie wywody za ewangelje niemal. Jak wszystko się zmienił! gdy powstało „Weselo”. Przybyszewski, aczkolwiek pisarz wielki i stylista doskonały, jako interpretator obczwany bez gruntu, tej ziemi pod nogami, z której się urodził, propagator typow skandynawskich, u nas długo się nie utrzymał. A tak niedawno zajmował powszechnie unystry. Kto teraz myśli o cierpieniach Hanki zawiedzionej, rozpaczającej trochę, jak Solwega, lub o wraficowanych zatruceniach z „Svnów ziemi”, których w Polsce trudno odszykać. U nas wszystko prostsze, poprosztsze. Na miejsce tych personazw zachodnich czy północnych przeszły mary przesłosci ale masze z clicheolom ze słowy, przemówily, i mśmy zrozumieli, że to blikie nam istoty, nawet zdraycy sprzedawczyki z „Wesela” nam

blizsi, niż grzebiący się w swaj duży nadoziwowiek Falk — a chińska muzyka wnet unawia olśnione obczm haszyszem, skierowała w inną stronę. Wyspiński do dziś dnia żyje i żyć będzie — a tanto wszystko odeszło w cion.

Więc tylko wglądnać w siebie, w swoja dusze, więcej poczuć narodowego, moey swego sumienia narodowego, a wnet jako marcy twórczy, znajdziemy sobie właściwe drogi, jakimi kroczyc będziemy i wskazyemy kierunek pokolo niom, idącym za nami. A wtedy i w Londynie i w Paryżu, i gdzie chcecie, będziemy występować we własnych szatach i będziemy wznosić szacunek i zainteresowanie obczm. Nas stać na te, tylko chciejmy. Polska, to nie jakiś nowoutworzony kraj, których teraz jest pełno, lecz kraj, posiadający wielką i stara kulturę, więc jeżeli w uciuku umiślimy się bronić przed zglądą i zachowalimy swoja odrębność w mo-wie i w obyczajach, choć nam nieraz groziła kara, nicliżbyśmy teraz, kiedy jesteśmy wolni namyślać się i oglądać się za obczmi wzorami?

Musimy się wszyscy wziąć do budowy własnego domu, czubając go tem, co jest najszczytniejszym, sztuką własną. Tu nam nikt nie przeszkadza, chciejmy tylko, szczerzo zrozumiejmy, że to leży w naszym interesie. Odrzućmy cięższe nad nami „improductivitas” stale i energicznie możemy się do roboty brać różniemy stanowiska i wieku — wzywać! Polozcie cegiełke, jakoby ona nie była mała, pod ogólny gmach budowy wspaniałej przyszlosci naszej. A któż, jeżeli nie artyści wszelkiego oręzia i rangi, ten kwiat każdego społeczeństwa, w pierwszej linji najaj obowiązek staną jako drogowskazy życia.

Leon Kowalski.

NACZELNYM REDAKTOREM POLSKIEJ AGENCJI TEL. (PAT)...

PRZYBYCIE KIEROWNIKA MISJI BRAZYLIIJSKIEJ DO WARSZAWY...

SZCZEGÓLNY ARESZTOWANIE WERESZCZYŃSKIEGO...

ZBRODNIĄ MARYNARZY...

OGÓLNY WIEC MANIFESTACYJNY PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH...

POZAR W NAŁECZOWIE...

TRAGEDIA GŁODOWA...

MIANOWANIA...

KLUB...

SKŁADKI...

REPERTUAR MIEJSKIEGO TEATRU Powszechnego...

REPERTUAR TEATRU Bagatela...

REPERTUAR TEATRU Nowosci...

Obrazy aprowizacyjne...

Wojowniczy nastroj na Litwie kowieńskiej...

RADA KRAJOWA W WILNIE...

DWA PRZYMIERZA...

PRZYMIERZE ANGIELSKO-WŁOSKIE...

NOWA WPLATA ODSZKODOWAŃ...

RÓŻNE WŁADOMOŚCI polityczne...

Władze litewskie wysiedlają Polaków...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

ciela Kur. Por. ex re ogłoszonego wolnego handlu...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Oznaki zbliżającej się burzy niemieckiej na G. Śląsku

Bytom, 22 lipca (PAT). Oznaki zbliżającej się burzy niemieckiej na Górnym Śląsku...

Przekonanie komisarzy państw sprzymierzonych...

London, 22 lipca (PAT). Ag. Reuters ogłasza...

Przybycie wojsk angielskich...

Bytom, 22 lipca (PAT). Do Katowic i do Mysłowic przybyły oddziały wojska angielskiego...

Przygotowania do wysłania posiłków...

Lyon, 22 lipca (PAT). »Excelsior« podaje...

Francja i Anglia a Górny Śląsk

Paryż, 22 lipca (PAT). Dyplomatyczny redaktor...

Anglie zdają się nie uważać za konieczne...

Co do zwolnienia Rady najwyższej w połowie sierpnia...

W nocie tej rząd angielski wypowiada opinię...

ODPOWIEDZ RZĄDU FRANCUSKIEGO...

Paryż, 22 lipca (PAT). Ambasador francuski...

PROJEKT ANGLII...

Warszawa, 22 lipca (Tel. wł.) W sprawie sygnalizowanego...

Projekt ten nie rzuca szans uzgodnienia...

OD PODWYŻSZENIE SIŁ KOALICYJNYCH...

London, 22 lipca (PAT). Wolff »Morning Post«...

RZĄD WŁOSKI PRZYJĄŁ PROPOZYCJĘ FRANCUSKĄ...

Lyon, 21 lipca (PAT). Rząd włoski przyjął...

Dział ekonomiczny.

*GAZOCIĄGI W ZAGŁĘBIU BORYSLAWSKIM...

Władze litewskie wysiedlają Polaków...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

Przyznanie Litwinom w Kownie...

Przyznanie Litwinom w Wilnie...

uchowania swojej dotychczasowej rezerywy...

Ponieważ niemieckie ataki są coraz gwałtowniejsze...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

czyniła międzywojenną komisją nadreńską...

*DOMY SKŁADOWE WE LWOWIE...

*ZAPOTRZEBOWANIE MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH ZA GRANICĄ...

OBNIŻENIE WARTOŚCI OBIEGOWEJ MONETY NA LITWIE KOWIENSKIEJ...

CZESKO-SŁOWACKA MISJA HANDLOWA W RO. SJI...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Przebieg natury rzeczy trudna pogorszyła się w ostatnich czasach...

Wiadomości giełdowe. Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na giełdzie wczoraj... CEDULA KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ z dnia 21 lipca 1921 r. Tabelki kursowe i ogłoszenia giełdowe.

